

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
nitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 54.

Sreda, 8. julija 1931.

Leto VI.

K izidu madžarskih volitev.

Socijalni demokrati so pridobili dva poslance.

Pomembni so pri volitvah na Ogrskem volilni okraj s tajno volilno pravico. Predvsem prihaja v poštev glavno mesto Budimpešta in okolica. V petek je bil v budimpeštanskem volilnem okrožju ugotovljen rezultat nedeljskih volitev.

V Budimpešti je bilo izvoljenih 7 socijalnih demokratov, 5 poslancev vladnega bloka, 6 poslancev Wolfove stranke, 3 demokratsko-liberalne Rassayeve stranke, 2 demokratske Vaszonijeve smeri in 2 krščanska socijalca Friedrichove smeri. V okolici Budimpešte sta bila izvoljena 2 socijalna demokrata, 1 vladni poslanec, 1 krščanski socijalec in 1 demokratični poslanec Fabianove stranke.

Socijalna demokracija je dobila torej v Budimpešti in okolici 9 poslancev, in ker je dobila tudi v drugih volilnih okrožjih 5 poslancev, bo imela v novem parlamentu 14 poslancev, dočim je imela v prejšnjem parlamentu 12 poslancev.

Končni rezultat volitev bo mogoče ugotoviti šele po izvedbi ožjih volitev, ki se vrše ta teden. Vlada ima sicer še vedno dvetretjinsko večino v novem parlamentu, ali kakor izid volitev v Budimpešti in okolici kaže, se temelj madžarske tiranije v prosvetlenejših delih države bolj in bolj maje.

Hoverjev načrt je v glavnem zmagal.

Delna odškodnina za vzhodne države.

Dne 3. t. m. se je vršila v Parizu seja med zastopniki Zedinjenih držav in Francije. Po dolgotrajnih posvetovanjih in pogajanjih je Francija pristala na Hooverjev predlog. Podrobnosti še sicer niso dognane, vendar je zadeva domala urejena.

Vzhodnim državam, ki najbolj gojdnjajo zaradi reparacij, se dovoli namesto reparacij 25 milijonov dolarjev (1400 milijonov Din) posojila. Finančna politika velike antante ima namen zavarovati vzhodne države pred ruskim gospodarskim vplivom.

Vatikan nadaljuje borbo z Mussolinijem

In vendar gre za sporazum.

Papež je izdal novo encikliko na vse škofo sveta, v kateri obsoja politiko italijanske vlade in razpust družtev katoliške akcije. V okrožnici trdi papež, da je katoliška akcija nepolitična in ni protifašistična. Italija hoče samo iztrgati vzgojo mladine cerkvi, kateri pripada poleg družini predvsem cerkvi po najvišji nalogi.

Videti je, da ta spor še ne bo končan, marveč se postruje, kar bo koristilo katoliški akciji, ker Mussolini itak nima resne volje nastopiti proti Vatikanu.

Znižanje plač na Poljskem. Kot zasilno odredbo štedenja je ministrski svet v Varšavi sklenil znižanje plač železničarjem za 10 do 15 odstotkov. Enako se nameravajo znižati prejemki tudi poštini uslužbencem.

Boj trboveljskih rudarjev za obstanek

Ali je Trboveljska premogokopna družba upravičena delavstvu mezde ali ne?

Kakor je že znano, poteče sedaj veljavna kolektivna pogodba med rudniškim delavstvom in TPD, katero je slednja odpovedala dne 28. julija. Do takrat se mora skleniti nova pogodba, ker bi v nasprotnem slučaju nastalo takozvano brezpogodbno stanje.

Ker pa vsaj po našem mnenju ni takšno stanje koristno ne za enega niti za drugega, se sedaj družba kot delavstvo pripravljata za glavno razpravo, ki se mora vršiti nekako v sredi tega meseca.

Ko so bili dne 26. junija t. l. zastopniki delavstva pozvani na tozadeven razgovor, so zastopniki družbe izjavili, da se ima z ozirom na nekonkurenčno zmožnost trboveljskega premoga, na vsak način sedaj obstoječe akordne postavke in temeljne plače urediti tako, da preostane družbi **gotov finančni efekt**. Kaj se to pravi? To se pravi, da se imajo sedanje plače rudarjev znižati. Pri vsem tem se družba sklicuje še tudi na to, da je draginja za toliko in toliko odstotkov padla.

Mi se danes v to vprašanje podrobno ne bomo spuščali, ker smo v eni izmed zadnjih števil list »Delavec« dovolj jasno povedali, da delavstvo obstoječega eksistenčnega minimuma nikakor ne more priznati in sicer prvič zaradi tega, ker mu je bil leta 1922 usiljen in drugič pa, ker delavstvo na podlagi tega eksistenčnega minimuma povprečno nikdar ni doseglo dejanskega eksistenčnega minimuma.

Sklicevanje družbe, da so pri njej plače delavstva najvišje v državi, za delavstvo ne drži, prvič iz razloga, ker je treba upoštevati visoko storitev delavstva in drugič pa, ker se kulturne in življenske potrebe naših rudarjev ne morejo in **ne smejo** primerjati s kraji, ki kulturno zaostajajo.

Danes hočemo samo ugotoviti, ali je družba upravičena zahtevati redukcijo plač radi nekonkurenčnosti in vsled previsokih produkcijskih stroškov v zvezi z delavskimi plačami, oz. premajhne višine sedanjih storitev napram predvojni.

Obremenitev 1 tone premoga po delavskih plačah in drugimi obratnimi stroški je sledeča:

Leto	na plače	drugi izdatki in prebitek*
1913	K 4.50	K 3.80
1923	Din 94	Din 128
1924	99	147
1925	99	141
1926	75	138
1927	62	140
1928	67	119
1929	69	113
1930	65	105

Ako sedaj vzamemo cene, plače, ostale izdatke in prebitek za 1 tono, izraženo v 100 v letu 1925, dobimo sledečo sliko:

Leto	Cene premogu	Plače	Ostali izdatki in prebitek*
1925	100	100	100
1926	89	76	98
1927	82	63	99
1928	78	69	84
1929	76	70	80
1930	71	66	79

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da je obremenitev 1 tone premoga v zadnjih 6 letih na plačah bila stalno manjša napram padcu cen

* Po podatkih rudarskega glavarstva.

premoga in pa ostalim izdatkom in prebitku.

Sedaj pa preidimo k produkciji in storitvi sami. Ta storitev je računana samo na delavstvo in ne na poduradnike in uradnike:

Leto	Produkcija v tonah	Na delavca		Število delavstva
		in leto v tonah	in šihit kg	
1913	1,349.000	198	600	6833
1925	1,518.550	162	540	9686
1926	1,391.260	191	637	7294
1927	1,628.750	234	780	6950
1928	1,574.210	210 (?)	700	7508
1929	1,957.000	227	757	8636
1930	1,415.000	216 (281)	720 (904)	6547

V vprašanju storitve za leto 1928 je povdariti, da je v tem letu delavstvo precej šihitov praznovalo. Istotako je s produkcijo in storitvijo na delavca, leto in dan v letu 1930, kjer je letna produkcija preračunana na 300 delovnih dni. Ker se je pa v tem letu praznovalo povprečno po 90 šihitov, znači to izpad produkcije 424 tisoč 440 ton. Če bi se torej v letu 1930 redno obratovalo, bi morala znašati letna produkcija 1,839.440 ton, na delavca letno 281 ton in na storjeni šihit pa 904 kg.

Če sedaj sumiramo **delež delavskih plač na vrednosti produkcije**, pridemo v odstotkih do sledeče ugotovitve:

V letu 1913 je bilo 49.5%; v letu 1925 — 41.5%; v letu 1928 pa še samo 35%.

Nasprotno pa vidimo, da se je dnevna storitev delavca napram letu 1913 enako 100 dvigala sledeče: leta 1925 — 90; leta 1926 — 105.80; leta 1927 — 123; leta 1928 — 114; leta 1929 — 120 in v letu 1930 pa 133.

Kaj nam povedo te številke? Te številke nam povedo, da je obremenitev delavskih plač napram produkcijski vrednosti v letu 1913 padla za 14.5% v dobro družbe in da se je povprečna storitev delavca napram letu 1913 dvignila za 33% zopet v dobro družbe.

Povdarjam pa, da so te številke dobljene na podlagi podatkov, ki jih da družba rudarski oblasti v evidenco, ki torej **gotovo** ne gre do škodo družbe, temveč **prej** v škodo delavstva.

Iz zgoraj navedenega mislim, da te številke same dovolj jasno govorijo in povedo, **kje se more vzeti**, da se premog toliko poceni, da bo njegova konkurenčna zmožnost upostavljena. Težki milijoni, ki jih prejema delničarji TPD leto za letom v obliki dividende, so prvi, pri katerih se ima pričeti. Drugič visoke tantijeme, katere družba leto za letom izplačuje svojim višjim funkcionarjem, naj se odpravijo. In tretjič pa — ni potreba vedno pri vsaki krizi gledati na tistih par dinarjev, ki jih prejme rudar za svoje mukepolno delo, ne pa videti visokih plač ravnatelj in raznih upravnih svetnikov. Tu so viri, s katerimi se da doseči pocenitev premoga tako, da mu ne bo nihče mogel konkurirati.

Zmanjševati danes delavstvu plače, ki je od leta 1925 do danes doprineslo 32 smrtnih žrtev vsled nezgod, za katerimi žaluje že okrog 275 vdov in sirot (žalujev itd.), 205 pohabljenec in ki je utrpelo 7267 nezgodnih slučajev in to v času, ko je že do skrajnosti gospodarsko izčrpano delavstvo vsled poldrugoletnega praznovanja šihitov, prisiljeno na javno beračenje, da ne propade

F. Austerlitz umrl.

Ime Friderika Austerlitz je bilo dolgo let znano po vsej Avstriji in tudi v inozemstvu. Vsa javnost je vedela, da je Austerlitz glavni urednik dunajskega socijalnodemokratskega glasila in dnevnika »Arbeiter-Zeitung«. Vedno in povsod si slišal, da je »Arbeiter-Zeitung« najboljši, v vsej javnosti priljubljeni, temeljiti in najiskrenejši list, ker je Austerlitz urednik. Njegovi članki so bili temeljiti, poljudni in vsestranski, kakor bi jih mogel napisati le verziran diplomat.

Friderik Austerlitz je bil rojen leta 1862 v Hochliebnu pri Mladi Boleslavi na Češkem. Sin siromašne rodbine je bil ter je obiskoval samo ljudsko šolo, nato se pa izučil za trgovskega pomočnika. Potoval je na Dunaj in stopil v službo, kjer je vodil oster boj v trgovskem društvu, dokler ga društvo, ki je bilo liberalno, ni izključilo.

Na mladega Austerlitz je bil opozorjen pokojni sodrug dr. Viktor Adler in ga je povabil, da naj sodeluje pri »Arbeiter-Zeitung« kot dopisnik. »Arbeiter-Zeitung« je izhajala takrat samo trikrat na teden. Toda, ko je 1895 postala »Arbeiter-Zeitung« dnevnik, je Adler nastavljal Austerlitz kot prvega političnega urednika. Leta 1895 pa je postal Austerlitz glavni urednik lista.

V stari Avstriji Austerlitz ni hotel sprejeti političnih mandatov. Pač pa je bil poslanec po vojni od leta 1919 do zadnjih volitev, to je do oktobra 1930. Pri zadnjih volitvah je odklonil kandidaturo.

Austerlitz je bolehal komaj par tednov za težkim poapnenjem žil ter je podlegel boleznim ponoči od sobote na nedeljo.

Preprosti, siromašni trgovski pomočnik, ki se je posvetil izobrazbi, se je povzpela na ta način do popolnega moža, ki bi bil delal čast vsakemu političnemu poslu. Sijajne službe so mu ponujali, pa jih je zavračal in ostal do svoje smrti zvest proletarski stvari.

V veliki meri sta njegova zasluga tudi avstrijski tiskovni in časniškarski zakon, ki jih je kot stilizator in referent kljub opoziciji ustvaril razmeroma v svobodni smeri.

Pogreb pokojnega Austerlitz se vrši danes iz palače »Arbeiter-Zeitung« in bo njegovo truplo ob 3. uri popoldne upepeljeno.

Bodi mu blag spomin in njegova zvestoba in pridnost naj nam bosta za vzgled!

Francoski parlament je bil v soboto odgoden za nedoločen čas, najbrže do novembra.

vsled lakote, se pravi, izvršiti zločin nad tisoči in tisoči nedolžnih človeških bitij, ki niso ničesar drugega za krivila, kakor da so inozemskemu kapitalu ustvarila ogromne milijone, a sebi pa lakoto in obup.

Zato apeliramo na vso našo javnost, da sprevidi upravičenost rudarskega delavstva v borbi za svoj bori obstoj in da predvsem merodajni krogi uvidijo, da gre tu za kruh tisočev in tisočev državljanov, od katerih se le takrat lahko zahteva izvrševanje dolžnosti, ako se jim zagotovi pogoje za življenje. Družbi pa kličemo: roke proč od delavskih plač; če že morate, vzemite tam, kjer je, a ne tam, kjer nič ni!

J. Arh.

Socialni napredek in republikanski režim v Španiji.

Boljši časi za delavstvo.

Od nje ustanovitve je španska republika polagoma odobrila vrsto mednarodnih konvencij Mednarodnega urada dela. Predvsem je bila brezpogojno odobrena **washingtonska konvencija o delovnem času**. — Kakor je znano, ima v tej deželi agrarno vprašanje velik pomen. V tej zadevi je bila izdana naredba, ki določa, kako naj se gospodarji z **latifundiji** (cerkvena in druga dedna veleposestva), o obdelovanju zemlje, o delovnem razmerju v kmetijstvu; sestavljena je bila skupna tehnična komisija, ustanovljena so bila **posebna sodišča, da razsojajo v sporih zaradi delovnega razmerja v kmetijstvu** itd.

Nobene panoge socialnega skrbstva, ki ga je stari režim tako silno zanemarjal, ni, da ne bi bila republika kljub težkim razmeram posvetila zadovoljivo pozornost. Opozorimo naj samo na sedaj se vršče **uvajanje podpore za nezaposlene in pomoč materam**.

Da se prepreči nezaposlenost, je bil ustanovljen poseben urad za pobijanje nezaposlenosti. Ta urad ima nalogo, proučiti vprašanje nezaposlenosti, urejevati finančna nakazila, predlagati ukrepe v prilog zmanjšanja nezaposlenosti ter organizirati posredovanje dela. Od tega urada bodo javno priznane posredovalnice dela za nezaposlene in blagajne za podpiranje nezaposlenih prejemale denarna nakazila. V pravilih urada se določa: Urad ima nalogo, s sodelovanjem s celoto in posameznimi panogami pospeševati namene posredovanja dela in blagajn za podpiranje nezaposlenih. Naloga države pa je, da take zavode ustanovi in jih finančno podpira. Osnuje naj se mreža posredovalnic za delo in blagajn za podpiranje nezaposlenih po vsej državi, ki bodo omogočale natančen pregled položaja in nudile potrebno pomoč. Izredna nezaposlenost je vsekakor velika nesreča in dolgotrajna nezaposlenost je težko breme za velike dele Španije.

Španski republikanski režim je prišel do oblasti v trenutku velikih socialnih težkoč, v katerih prihajajo na dan vsi neodpušljivi grehi starega monarhističnega režima. Z vsemi svojimi močmi se trudi mlada španska republika, da zadosti svojim socialnim nalogam.

V Čehoslovaški je 14.900 ljudskih šol s 41.255 razredi, 40.949 učitelji in 1.721.615 učenci.

Osip Dimov:

Vas in mesto.

V pondeljek zjutraj sem se vrnil v mesto iz vasice, kjer sem bil posvetil dva tedna svojemu okrevanju. Par ur po prihodu me je že zopet popolnoma zamotal dirindaj vele-mestnega življenja. Prečital sem veliko kopo pisem, ki sem jih bil našel na svoji mizi, prelistal celo goro časopisov — v štirih jezikih — neusmiljeno klical po telefonu prijatelje, mimogrede mnogo čital, marsikaj slišal in marsikaj poizvedel... Kaj se je zgodilo v času moje odsotnosti?

V velikem inozemskem mestu so skušali docela neveliki ljudje delati veliko politiko. Brzi vlak iz N. v NN. je iztiril, pri tem je izgubilo 25 ljudi življenje, 49 pa je bilo težko ranjenih. Dosegel se je nov, popolnoma blazen hitrostni rekord za avtomobile: veljal je samo šest smrtnih žrtev. Dva nedolžna sta bila obsojena na smrt; štirje bančni ravnatelji so bili oproščeni. Našli so s smrtonosnimi bacili napolnjeno bombo, ki more v par sekundah uničiti cel armadni zbor. Dovoljenih je bilo več milijonov za gradnjo novih oklopnih križark. Filmska igralka gospodična X je shušala za dva funta, pa ji niso izplačali zahtevanih 150.000 frankov. Z boksačem X se ne bo meril težki atlet K, temveč Z.

Kdo je Albert Thomas?

Kako karakterizira praški list direktorja Mednarodnega urada dela.

V »Prager Presse« je napisal Pavel du Bochet o idealih mednarodnega urada dela članek, v katerem karakterizira med drugim Alberta Thomasa naslednje:

Na razpravi zadnje konference urada dela je zbudilo največ pozornosti poročilo direktorja urada Alberta Thomasa, ki je podalo verno sliko o gospodarskem in socialnem položaju. Glavni predmet je bil problem nezaposlenosti. Thomas se ni ustrašil, da je očital vladam, tudi angleški, da se preveč obotavljajo z ratifikacijo konvencij. Očital je direktorju angleške delodajalske organizacije Forbesu Watsonu, ki je celo član administrativnega sveta mednarodnega urada dela, da govori o uradu z omalovaževalnim nezaupanjem. Ta kritika je zbudila sicer razburjenje, a so angleški delodajalski zastopniki obljubili, da ustrežejo znani washingtonski konvenciji z ratifikacijo.

Albert Thomas je mož, ki zna prepričevalno vplivati s svojo zgovornostjo in je obenem bojevnik. Povsod ga najdete; leto za letom obiskuje glavna mesta povrsti, da izposluje v parlamentih in vladah ratifikacije svojih konvencij. Za seboj ima delavske množice, ki so utrujene zaradi nezaposlenosti in gladi. Evropa ne sme zamuditi niti enega dneva, pravi Thomas, če se hoče ogniti nevarnim posledicam. Tudi v svojem visokem položaju ostaja Thomas le boreči se socialist, kakor nekdanj. Seveda sklepa dogovore, če treba, tudi z Mussolinijem in magnati veleindustrije, nikdar pa pri tem ne skriva svoje politične

Angleški načrt pre-mogovnega zakona.

Ohranitev 7½ urnega delavnika.

Angleška delavska vlada je predložila v torek spodnji zbornici načrt novega premogovnega zakona, ki naj bi omilil gospodarske in socialne razmere v premogovni industriji. Načrt zakona odgaja predvsem povrnitev k sedemurnemu delovnemu času v premogovnikih, ki bi se moral uveljaviti te dni z ozirom na predpriprave za sprejem konvencije. Načrt predlaga ohranitev 7½ urnega delavnika za dobo 12 mesecev oziroma do uveljavljanja ženevske konvencije, ki določa 7¼ urni delavnik. Do takrat morajo tudi sedanje mezde ostati v veljavi. Izvršni odbor rudarske zveze je priporočil konferenci svojih delegatov, ki zboruje v Londonu, da načrt v ozirom na mednarodni položaj sprejme.

V severni Nemčiji je propadlo enajst popolnoma svežih gledaliških iger.

Torej, kratko — prav za prav se ni zgodilo nič. Vse je točno tako, kakor je bilo prej.

Koncem tedna sem zopet pokazal hrbet mestu ter se vrnil v svojo vasico. Bog nebeški, koliko sprememb! Kaj vse se je zgodilo za časa moje petdnevne odsotnosti!

Na stroju za rezanje slame starejšega Klavža se je odvil vijak ter niso mogli delati cel poldrugi dan. Oskar je pri mlatenju s cepcem udaril Guština po nogi. Ker sta oba vneta za Metko, prevladuje splošno mnenje, da udarec ni bil nesrečen slučaj. Rjava kobila Loti je vrgla lepo malo žrebe. Končnoveljavno je sedaj, da bo letos zelo malo repe. Teta Ivana se zopet zelo pritožuje čez bolečine na hrbtu, ki so nedvomno posledice prehlajenja pred petindvajsetimi leti. V četrtek zjutraj je bilo zelo oblačno, deževalo pa vendar le ni. V gozdu se je podrla drevo. Mlajši Klavž je videl dve srni. Stavronek je dobil sinovo pismo: nepri-dipravu je zopet treba denarja.

Torej kratko, mnogo, zelo mnogo se je zgodilo. Življenje vre samo na vasi.

Svet sestoji iz par velemest — in iz širnega podeželja. Mesta delajo nekaj časa hrup, potem izginejo. Podeželje pa je trajno, ostane...

orientacije. In pravico ima do tega, ker je **strankar**. Toda ravno to pogumno strankarstvo je bistvo njegove moči na mestu, ki ga opravlja. Brez njega, brez vnetosti, ki jo kaže ob vsaki priliki, bi organizacija dela danes ne bila tam kakor je, marveč bila bi le senca akademskih razprav in statistik.

Velika zasluga Thomasa je, da se mu je posrečilo reprezentante treh skupin, vlad, delodajalcev in delavcev združiti in prisiliti k vedno širšemu in uspešnejšemu sodelovanju. To je tem pomembnejše, ker se rekrutirajo ti reprezentanti iz vseh dežel, tako da je ženevski urad, njegova administrativni svet in plenarna seja podobna majhnemu svetu, kjer odmevajo **socialni konflikti vsega sveta**.

Pravijo celo nekateri, da je ta organizacija filijalka socialistične internacionale, dasi v tej trditvi ni mnogo resnice. Pač pa socialistična internacionala bistveno vpliva na delo v mednarodnem uradu dela. Socialistična internacionala zahteva nasproti boljševizmu idejo evolucije in napredka. Tako upa tudi Thomas, da nastopi metodično sodelovanje vseh razredov družbe na podlagi velike mednarodne pogodbe, s katero bo zajamčena svoboda in blagostanje vsakega delavca. Posrečilo se mu je prodreti s tem idealom preko vseh kriz in prepričati avtorje XIII. člena verzajlske pogodbe, **da se morajo zamčiti socialne in človeške pravice z zvezo družva narodov**. Albert Thomas je torej na svojem mestu dober vojak miru.

Pogajanja za 40 urni delavnik v Nemčiji. Nemško državno ministrstvo se pogaja z različnimi panogami industrije o prostovoljni uvedbi 40-urnega delovnega tedna. Stavbinski podjetniki so se doslej odločno izrekli proti uvedbi 40-urnika. Z ozirom na naraščanje nezaposlenosti bo vlada primorana sama odrediti skrajšanje delovnega časa, če se podjetniki ne bodo hoteli sporazumeti.

V Leipzigu so bili 3. julija zopet težki spopadi med komunisti in narodnimi socialisti, pri katerih je bil eden ubit in več ranjenih.

Ravnatelj dunajskega saniranega kreditnega zavoda je postal bivši minister in prijatelj cesarja Karla dr. Aleksander Spitzmüller. Zavod je sanirala predvsem država in se tozadevni zakon nahaja v parlamentu. Novi ravnatelj tega velikega zavoda sme imeti po zakonu največ 2000 šilingov mesečne plače.

Nadure je treba plačati!

Tolmačenje zakona o zaščiti delavcev.

Minister za socialno politiko in narodno zdravje je izdal glede pojma prekočasnega dela v smislu § 10 Zakona o zaščiti delavcev sledeče tolmačenje:

§ 10 Zakona o zaščiti delavcev predvideva, da morajo plačevati lastniki podjetij vsako prekočasno delo najmanj 50% višje od rednega.

Zakon predvideva v svojem členu 6 možnost podaljšave delovnega časa v slučaju, če jo sklenejo ¼ enega podjetja s tajnim glasovanjem.

§ 8 istega zakona predvideva gotove slučaje, v katerih se mora delovni čas na prošnjo delodajalca izjemoma podaljšati. Odstavek 1, 5, in 6 § 8 predvideva plačilo (dodatka) za izvršeno prekočasno delo, do čim ostali odstavki istega paragrafa takega plačila ne predvidevajo.

Nekatere državne oblasti so tolmačile besedo »vsako« v § 10 tako, da je plačati kot prekočasno delo tudi delo v smislu 2., 3., 4., 7. in 8. odstavka § 8.

Vsled tega dajem Inšpekcijam dela na znanje, da se ima smatrati kot prekočasno delo v smislu § 10 samo delo v smislu § 1. ter 1., 5. in 6. odstavka § 8, nikakor pa ne podaljšanje delovnega časa v smislu 2., 3., 4., 7. in 8. odstavka § 8.

V smislu gornjih izvajanih podjetja niso dolžna plačati nadurnega dela v sledečih primerih:

2. V podjetjih, ki delajo z izmenami, toda občasno prekinjajo delo, in v katerih sme delati pomožno osebe tudi preko 8, 9, odnosno 10 ur na dan, odnosno 48, 54 ali 60 ur na teden; vendar ne sme njih povprečni delovni čas v treh ali manj tednih presežati 8, 9, odnosno 10 ur na dan, odnosno 48, 54 ali 60 ur na teden.

Marksisti in NDO.

Da si bomo na jasnem.

Iz Trsta so v Ljubljano »vitihtapili« tržaško zastavo narodne delavske organizacije v Trstu. Da proslave ta veliki čin, so delali časopisno reklamo že nekaj dni za razvitje te zastave in obenem napadali — **marksiste**, kakor pravijo, češ, da jim v Trstu niso pustili govoriti slovensko in so zato baje ustanovili svojo NDO organizacijo, katero so včasih nazivali tudi še z drugimi imeni.

Nas vsa ta stvar ne bi zanimala, če bi gospodje tam okoli ne imeli sami predolgega jezika. Če pa napadajo takozvane »marksiste«, pričemer mislijo na naše svobodne strokovne organizacije, moramo že resnici na ljubo povedati nekaj, kar pokaže pravo vlogo gotovih ljudi v tržaškem delavskem gibanju.

Tržaške NDO niso osnovali delavci, pač pa slovenski meščanski nacionalisti iz povsem političnih namenov, da politično sebe uveljavijo, ker je bila večina tržaškega delavstva slovenska in da svoj vpliv povečajo v boju proti organiziranemu delavstvu tudi v zvezi z Italijani. — Kdor se hoče o vseh dogodkih v Trstu sam prepričati, naj kar pregleda časopisje iz prvega in drugega desetletja tega stoletja, pa bo čital o zgodovinski vlogi te organizacije v delavskem gibanju.

Navajamo samo en primer. Menda leta 1912. je imelo tržaško pristaniško delavstvo ljuto mezdno borbo, v kateri je moralo stopiti v stavko. V tej stavki se je predstavnik NDO dr. Mandič dogovoril z italijanskim nacionalistom dr. Cimadorijem, tajnikom trgovske in obrtne zbornice, da mu je NDO preskrbela stavkokaze, seveda slovenske delavce proti slovenskim rojakom, ki so se nahajali trenutno v stavki.

Ljudje, ki se sedaj zbirajo pod to zastavo, delajo v najožji zvezi s takozvano Stankovičev organizacijo, za katero so podjetniki že večkrat kaj prispevali.

Pojasniti smo morali to stvar, ker nikakor ne gre, da bi javnost bila samo pristransko in neresnično poučena. Privoščimo jim slovesnost, privoščimo zastavo, toda zgodovina se ne sme pačiti. Bodočnost bo pa pokazala svoje. Značilno je, kako se je med delavstvom agitiralo za to prireditev. Nekateri agitatorji, predvsem nekateri preddelavci, so vabili na slavnost. Kako pa taki ljudje vabijo bedne delavce, predvsem nesrečne begunce iz Primorja, je itak vsakomur znano. Delavcem pa pravimo, da je njih mesto samo v svobodnih strokovnih organizacijah, ki so bile in bodo neodvisne od podjetniških vplivov in ki so in bodo svoja tovariše v boju podpirale.

Beduini so napadli v Maroku neko vas, ki uživa zaščito Francozov. Razvil se je krvav strelni boj, po katerem so se napadalci umaknili in pustili na licu mesta 46 mrtvih.

Doma in po svetu.

Podedovana mentaliteta. Razumem, mi smo tudi ljudje. Čednosti in slabosti imamo. Vendar se prištevamo naprednemu krogu ljudi, katerih naloga je, da prelomijo s starimi predsodki, s historijskimi dogodki ter se uživamo v sedanje in bodoče življenje. Napačno je, računati z meščansko ideologijo, napačno absolutno vpoštevati razne mentalitete, privilegije in pridobljene pravice. Vse to sicer eksistira in nas ovira v razvoju. Toda mi moramo imeti poguma, da povemo, da to, kar je bilo nekoč in ni v bistveni zvezi (tu sem ne spadajo lokalni patriotizem, prednost, historična nazi-ranja itd.), ne more biti opravičba, da naj popustimo v svojih načelih. Popuščanje v tem oziru znači majhne ljudi, plesnjive od starih nazorov in predsodkov. Delavske gibanje si mora utirati pot naprej, njemu mora biti tudi najnaprednejši korak še vedno prezastarel. Predsodkov se pa moramo otresti predvsem mi, če hočemo biti pravo gibanje. In tudi tem velja naš boj!

Imenovanje novega komisarja pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Namesto dosedanjega komisarja prof. Odiča je bil imenovan za komisarja pri osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu generalni tajnik industrijske zveze Marko Bauer. Novi komisar je bil že predsednik upravnega odbora za časa poslovanja imenovane uprave.

Otvoritev zgradbe Delavske zbornice v Novem Sadu se je vršila v nedeljo, dne 5. t. m., na jako slovesen način. Pri slavnosti so bile navzoče socijalnopolitične oblasti, za centralno tajništvo Delavskih zbornic dr. Živko Topalović itd. Popoldan so se vršile delavske sportne tekme, zvečer pa zabava v novem domu. Prireditve so se seveda udeležili tudi zastopniki svobodnih strokovnih organizacij.

Ruske knjige prepovedane. — Svojtčas je ministrstvo za notranje zadeve prepovedalo za Jugoslavijo vse ruske knjige v originalu brez ozira na njihovo vsebino. Nedavno je pa izdalo tolmačenje te odredbe, da so prepovedani tudi vsi prevodi knjig, ki so se tiskale v Rusiji po 1917. l. brez ozira na to, ali je v njih boljševiska tendenca ali ne. Na podlagi tega tolmačenja je že dala uprava policije v Ljubljani zapleniti vse omenjene knjige po vseh javnih knjižnicah in knjižarnah. Hotelo se je zapleniti tudi nemške prevode znanega religioznega teoretika Berdjajeva, romanopisca Merežkovskega i. dr. Rusov, ki žive po Parizu in Berlinu. Od zadnjih slov. prevodov ruskih del so bila zaplenjena Fedinova »Mesta in leta« v založbi Tiskovne zadruga.

Izprememba v banski učni upravi. Ze meseca novembra 1929 je bil namesto prosvetnega šefa dr. Dragotina Lončarja imenovan za šefa prosvete ravnatelj ljubljanske realke Josip Mazi, prosvetni šef dr. D. Lončar pa za realnega ravnatelja. Sedaj je izdalo naučno ministrstvo odredbo, da se ta sklep s 15. julijem tega leta izvede.

Izpremembe v učiteljski organizaciji, ki je postala sekcija za dravsko banovino. Predsednikom je bil izvoljen urednik »Učiteljskega tovariša« Ivan Dimnik, prva podpredsednica Mira Engelmanova, drugi podpredsednik Viktor Grčar, tajnikom Josip Kobal in enajst odbornikov. Proračun te organizacije, ki je bil sprejet na skupščini, znaša za leto 1931/32 4.500.000 Din. Članov šteje sekcija okoli 3000.

Železniško progo št. Janž—Sevnica bodo gradili. Za oddajo del za imenovano železnico se je že vršila ena licitacija, toda brez uspeha. Vršila se bo še ena licitacija.

Razume se. Pri volitvah v madžarski parlament je Bethlenova vlada zmagala z veliko večino, ker je na Ogrskem uvedena večinoma javna volitev, ki jo lahko kontrolirajo

oblasti in magnati ter veleposestniki. Za tako volilno zmago ni treba biti dobra vlada, ni treba biti poštena vlada, ker volilce lahko moralno in socijalno prisili, da volijo nje kandidate. Torej Bethlen si niti s svojim delovanjem niti s svojo priljubljenostjo ni pridobil večine v parlamentu. In gospod Mussolini je Bethlenu čestital k smešni častni zmagi, ker zmaga garantira prijateljstvo med obema državama.

Cvetko Kristan:

Dvajset milijonov zlatih mark odklonjenih.

(Zelo značilna poteza kapitalističnega gospodarskega sistema.)

Naši listi so že nekaj poročali o izumu tkzv. »večne vžigalice«. Poročali so tudi o boju švedskega vžigaličnega kralja Kreugerja proti tej iznajdbi, vendar jasne slike o tej stvari nam niso podali.

V zadnji številki avstrijskega strokovnega lista »Oesterreichischer Metall- und Bergarbeiter« pa čitamo o tej zadevi zelo informativen članek Maxa Eck-Trolla, iz katerega posnemam tu nekaj misli:

»Brzjav sporoča danes, da je Ivar Kreuger, ki je eden od najbogatejših ljudi na svetu in lastnik vžigaličnega monopola v večini držav, tako tudi v Nemčiji (in v Jugoslaviji tudi, op. pisca), ponudil iznajditelju večne vžigalice, dunajskega kemiku dr. Ringerju, 20 milijonov mark (preko 270 milijonov dinarjev) za prodajo večne vžigalice, in je obenem iznajditelju sporočil, da patenta potem ne bo izrabljaj, nego ga bo uničil. Poročilo pravi dalje, da je dr. Ringer ponudbo odklonil.

Nimamo skoro primera, da bi kak izumitelj odklonil tako izredno visoko ponudbo. Ali mnogo važnejše za gospodarstvo posameznih narodov in celega človeštva pa je vprašanje, da-li bodo države še v naprej dopuščale, da katerikoli koncern pušča za celotno človeštvo koristen izum iz čistih dobičarskih interesov brez vsega v škodo človeštva neizrabljen. Slučaj Kreuger-dr. Ringer se bo razvil v boj za moč v vžigaličnem monopolu. Za politike vseh držav pa bo potrebno, razmišljati o vprašanju, da-li naj bi se sklepanje takih pogodb, kakor jo je nameraval skleniti Kreugerjev koncern z izumiteljem večne vžigalice z zakonom ne proglasilo za neveljavno, kajti take pogodbe bi bilo treba kot neodgovarjajoče »dobrim običajem« proglasiti za neveljavne.

Zdaj se je pobrigal dr. Ringer gotovo tudi za druge možnosti, kako bi vnovčil in dal pravo vrednost svojemu izumu in govori se, da se pogaja dr. Ringer že nekaj mesecev z nekim velikim ameriškim koncernom radi izkoriščanja svojega izuma. Zadnje čase govore tudi, da se je pogajal izumitelj zlasti s sovjetsko vlado in da je tudi Velenakupna družba konzumnih družtev v Nemčiji (katere lastne vžigalice edine v Nemčiji niso pod vplivom Kreugerja, op. pisca) interesirana na izrabljanju tega izuma. Da-li je vse to točno, ni mogoče ugotoviti.

Koliko je Kreugerjevemu koncernu na tem, da odkrije tajnost izuma, vidimo iz vesti, ki doslej še ni bila preklicana, da se je neki ravnatelj Kreugerjevoga koncerna že pred meseci utihotal pod krinko inozemskega inženirja v laboratorij dunajskega izumitelja ter da je že takrat predlagal dr. Ringerju, da naj proda za veliko odškodnino svoj izum Kreugerjevemu koncernu, potem ko bo neka študijska komisija tega koncerna izum še enkrat preizkusila.

Iz česa torej obstoja večna vžigalica?

Vžigalica oz. vžigalna palčica nima z navadno vžigalico nič skupnega. Na njej ni niti sledu o lesu. Palčica obstoji iz neke

Bomba je eksplodirala v nekem italijanskem tovornem vlaku. Ko je prispel tovorni vlak na postajo Tibortina blizu Rima, so opazili carinski organi, da je došel nek tovorni vagon s francoskimi zaporami. Zato so hoteli vsebino pregledati. Med pregledovanjem pa je nastala silna eksplozija, ki je raznesla cel vagon. Carinskega uradnika je raztrgala na kose. Atentat so baje organizirali anarhisti.

Wilsonova vdova v Evropi. Wilsonova vdova je prišla v Poznanj, kjer so odkrili Wilsonu spomenik. Vdova pride tudi v Jugoslavijo.

Pretep v latškim parlamentu. V latškim parlamentu v Rigi je nastal v soboto, 4. julija, kraval, ki ga je povzročil poslanec ruske manjšine, pravoslavni nadškof v Rigi, Johann, ki kot ruski poslanec pripada desnemu krilu parlamenta. Nadškof je imel oster govor proti socijalnim demokratom. S klici »lažnjivec«, »slepar«, so jeli razburjeni socijalisti metati razne predmete proti nadškofu, nakar je več socijalistov potegnilo žaljivca z govorniške tribune. Na pomoč so mu prihiteli ostali ruski poslanci. Končno pa so nadškofa spravili iz sejne dvorane.

Poleti je treba lase bolj negovati!

Prah in vročina škodujeta lasem. Če jih redno umivate z Elida Shampooom — Vam ostanejo lepi in zdravi!

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Praznik ameriške ustave. Ustavo ameriških Zedinjenih držav vsako leto proslavljajo na najsijajnejši način vse stranke v Zedinjenih državah. Ta dan ni razlike med demokrati in liberalci. Letos so hoteli Amerikanci proslaviti svoj jubilej ustave tudi s tem, da je bil ta dan dosežen sporazum s Francijo glede moratorija za vojne reparacije. Jurij Washington je bil mož, ki je vodil akcijo za osvoboditev izpod angleškega podaništva in dne 30. aprila 1789 je prvi prezident Zedinjenih držav Jurij Washington prisegel na ustavo. Amerikanci znajo ceniti svojo ustavo, zato imajo v spomin osvoboditve dne 4. julija državni praznik.

Zlate rezerve Zedinjenih držav. Zlata rezerva Zedinjenih držav znaša 4659 milijonov dolarjev ali v naši valuti 260 milijard Din. In kljub temu vladata v Ameriki kriza ter brezposelnost in so bančni polomi na dnevnem redu. Reveži nimajo ničesar od zlata, ako ni zaslužka.

Pomilostitev? Sovjetski centralni izvršni odbor je odredil, da pregnani kulaki (veleposestniki) po petih letih zopet lahko dobe državljske pravice, če dokažejo, da so opustili boj proti sovjetom zaradi zaplenjene zemlje in hočejo postati pošteni delavci.

Ameriška letalca Post in Gatty, ki sta v Newyorku startala za polet okrog sveta, sta srečno dosegla svoj cilj in sta preko Atlantika, Evrope, Sibirije, Japonske, Tihega oceana in Alaske v 8 in pol dneh zopet dosegla Newyork, kjer so ju ljudske množice navdušeno pozdravljale.

Sedaj, ko je Kürten že obglavljen, se bo šele določilo, komu pripada nagrada za njegovo aretacijo. Glavni delež nagrade bo prejela prvo ovadbo in povzročila aretacijo. Del nagrade bo pa gotovo prejelo dekle, ki je bilo Kürtenova zadnja žrtev in je kot prva privedla na sled množinskega morilca iz naslade.

5 letni morilec. V Biedroncih pri Varšavi je kmet Skibicki, ko je šel na polje na delo, pozabil v hiši nabasan samokres. Njegov 5 letni sinček se je doma igral s svojim prijateljskom, 7 letnim sosedovim sinčkom. Med igro sta se sprla in 5 letni junak je pograbil samokres in je z enim strelom ubil svojega tovariša.

Velika vročina v Zedinjenih državah. Iz Chicage poročajo, da je silna vročina pomorila v Zedinjenih državah okoli 1450 oseb. Poginilo je tudi mnogo živine. V južni Dakoti utegne biti do 5000 rodbin, ki potrebujejo nujne pomoči. V Chicagu je pomrlo zaradi vročine 368, v Jovi 173, v Wisconsinu 164, v Missisipiju 114, v Indijani 55 oseb.

Regulacija spočetij. Graški zdravnik dr. Knaus, ki se že več let intenzivno bavi s temi vprašanji, je ugotovil, da ženska ni vsak čas dovzetna za spočetje, in sicer je to odvisno od rednosti njenega mesečnega perila. Pri ženski, pri kateri se menstruacija ponavlja redno vsake štiri tedne, je organizem prvih deset dni po začetku menstruacije in od osemnajstega dne dalje nedovzet za spočetje. Dovzetna je samo od 11. do vključno 17. dne. Tudi moški se lahko za gotovo dobo napravijo neplodni, ne da bi bila za to potrebna operacija, ali da bi njih moške zmožnosti kaj trpele, enostavno potom vstrcajnja ženskega hormona. S temi ugotovitvami bo moderni evgeniki veliko pomagano.

kemične tvarine v obliki in velikosti četrte navadnega svinčnika, ki je spravljena v kovinskem zavojčku. Na drgalni ploški zavojčka se vsako vžigalno palčko 600 krat lahko prižge in zopet ugasne.

Za preskušnjo sem pregledal vsebino Kreugerjeve škatlice vžigalic. V vsaki posamezni škatlici se nahaja kakih 60 vžigalic; z 10 škatlicami enega zavojja lahko torej prižgem le 600 krat, torej prav nič večkrat kakor z eno samo vžigalno palčko.

Kreugerjev zavoj vžigalic pa stane v Nemčiji pod diktatom cen od Kreugerjevega koncerna 30 penigov (torej 4 Din, pri nas pa 10 Din).

Taka »večna vžigalna palčica« z enakim učinkom pa stane le 6 penigov (Din 0,81).

To znači pocenitev v Nemčiji za 80%.

Mi vemo, da ležijo v shrambah velikih koncernov že mnogi važni izumi, ki so bili odkupljeni od revnih in nepremožnih izumiteljev za beraške cene. In kupljeni so bili ne z namenom, da se jih izkoristi v blagor vsemu človeštvu, marveč da se jih kakor v tem-le Kreugerjevem slučaju, uniči.

Splošnost ima živahen interes na tem, da se vsaka potrebitina za dnevno porabo v interesu manj premožnega prebivalstva čim bolj poceni. In to zlasti, ako gre za pocenitev kar za 80% in so zaloge lesa v Evropi tako pičle, pa se za vžigalice porabi toliko lesa, ki bi se ga morda boljše lahko porabilo n. pr. za izdelavo papirja.

Moč trustov in koncernov vzbuja vsak dan večje skrbi.

Kakor malokateri slučaj kaže ta boj za moč med koncernom in izumiteljem na skrajno potrebo, da najdejo politiki vseh držav sredstva in pota, da onemogočijo tako ljudstvu sovražno zadržanje velikih koncernov.

Kajti najvišji zakon vsake politike bi moral biti: »Ljudski interes nad privatnim interesom!«

Tako torej Max Eck-Troll.

Vendar bi bilo potrebno pri vsem tem pomisliti še na to-le. Kaj pa bo z delavstvom, ki ga je uporabljala in zaposljevala vžigalična industrija, ako bo prevladala večna vžigalica? V današnjem kapitalističnem družabnem redu in gospodarstvu so pravzaprav vsi izumi in vsa poenostavljena produkcija ne v blagor, nego v gorje človeštvu. Vsak novi stroj pomeni danes le toliko in toliko več profita svojemu lastniku in toliko in toliko brezposelnih delavcev na cesti in lačnih želodcev na delavčevem domu več. Današnji gospodarski red mora vzbujati ob misli na katerikoli novi izum delavstvu, ki od tega reda živi, le strah pred bodočnostjo, ko jih bo ne glede na vse, radi stroja in radi racionalizacije obrata z njim, podjetnik kar pognal na cesto.

Vse to da misliti in vse to sili še toliko bolj k izpremembi današnjega družabnega reda, da novi stroji in novi izumi ne bodo več vzbujali človeštvu groze in trepetu, marveč bodo vsemu človeštvu v korist, za katero so jih veliki duhovi izumiteljev tudi iznašli.

2700 starišev obsojenih. V Braunschweigu je prišlo vsled reakcionarne šolske politike narodno socijalističnega notranjega ministra Franzena do šolskega štrajka, radi česar se je Franzen revanžiral s tem, da je vložil proti 2700 starišem, ki niso svojih otrok pustili v šolo, ovadbo pri sodišču. Starši so res bili obsojeni v posameznih slučajih do 15 dni zapora. Seveda je ta obsodba v širokih krogih povzročila silen odpor in socijalnodemokratska deželnozborska frakcija je zahtevala umaknitev obsodb oz. amnestijo. Ta predlog pa je propadel in sedaj izgleda tako, da bo moralo 2700 starišev v zapor.

Policija proti straži pred Hitlerjevo palačo. Vodja nemških fašistov Adolf Hitler si je omislil častno stražo pred svojo rjavo hišo v Münchnu, ker se najbrž v svoji domišljiji smatra za kralja Nemčije. Ker pa straža stoji v prepovedani uniformi, zato je policija hišo obkolila ter neposlušno stražo aretirala.

O strašni vročini poročajo iz vseh krajev Španije. V Murciji je znašala temperatura 1. julija 40° C. V okolici se čutijo potresni sunki in pojavil se je hud ciklon.

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščenelec! pomni-ta, da Vajine interese zastopa le

delavski tisk, zato čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — »Delavsko Politiko«.

Maribor.

Potreba nove ljudske šole v Magdalenskem predmestju. Že več let se ob zaključku šole v javnosti razpravlja o potrebi zgraditve nove ljudske šole na desnem bregu Drave. Do danes pa žal merodajni faktorji niso ukrenili potrebnih korakov, da bi zadeva prišla končno z mrtve točke, čeravno je zadeva nujna. Dosedanja dekliška ljudska šola v Magdalenskem predmestju zdaleka ni primer-na več za šolsko uporabo, in sicer iz razloga, ker je poslopje že staro in mnogo premalo za velik obisk šoolobveznih otrok. Ravno tako je deška ljudska šola mnogo premajhna, tako, da so vsi razredi prenapolnjeni. Vsled tega trpi pouk, učitelji nič manj.

Dvokolo znamke »Puch« je bilo minulo soboto ukradeno iz veže tukajšnjega sodišča. Kolo je črno pleskano in je last dr. Kieserja.

Dolgo je trajalo, sedaj bodo pa končno vendarle nadaljevali s tlakovanjem Kopališke ulice. Granitne kocke, ki so bile toliko časa menda v okras Glavnega trga, bodo sedaj zginile.

Iz letnega poročila državne gimnazije v Mariboru je razvidno, da je v minulemu letu obiskovalo gimnazijo 572 učencev in 113 učenk; 88 učencev in 16 učenk je dovršilo šolo z odliko, 97 jih bo moralo izpiti

ponavljati, 35 pa jih je pri izpilih padlo.

Pergamentni papir za vkuhanje kupujejo gospodinje samo v papirnici Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Jesenice.

Dogodki zadnjega tedna so tudi na Jesenicah prinesli marsikaj novega. Koncem junija je bil zlasti oblegan naš kolodvor. Poleg običajnih in številnih turistov smo doživeli kar tri sprejeme. Ljubljanski škof je prišel blagoslovljat preurejeno cerkev, potem smo pa imeli tudi sprejeme ameriških izletnikov v dveh garniturah. Pri enem izletniškem vlaku se je dogodil zanimiv intermezo. Poleg slovenskih izletnikov se je pripeljal tudi vagon slovenskih brezposelnih delavcev iz Francije. Ameriške rojake so jeseniški rodoljubi vseh vrst sprejeli z rožami, govorancami in jedjo, čeprav bi morda Amerikanci lažje našim ljudem postregli, ker so ti izletniki dobro situirani, z dolarji podkovani rojaki. (Radi dolarjev jih tudi naši rodoljubi snubijo.) Brezposelnih iz Francije pa ni nihče nagovoril z lepo besedo, tudi jim ni nihče postregel s toplo jedjo. — Na Jesenicah je umrl po dolgem bolehanju večkratni občinski gerent Valentin Cerne. — Tovarniškem delavcu žičarju Toplicu je pa umrla žena po dolgem bolehanju

na proletarski bolezi tuberkulozi. Zapustila je več nedoraslih otrok. Umrla je v starosti 44 let. — Mnogo zanimanja vzbujajo sodba malega senata v Ljubljani, ki je mlajšega delavca obsodil na mesec dni zapora radi nasilja, ki ga je ta izvršil nad svojo zaročenko. Pred meseci jo je v razburjenosti in napadu ljubosumnja z nožem nevarno ranil na obrazu. V nevarnosti je bil celo njen vid. Potem sta se pobotala, nato poročila, zdaj se je pa surovo dejanje obravnavalo pred sodiščem.

Mezdno gibanje jeseniških kovinarjev bo morda v kratkem zaključeno, ker se tozadevna pogajanja vodijo z veliko naglico. Želeti je že, da se enkrat uredi ta vprašanja.

Trbovlje.

Lep izlet na Menino planino. Za praznike, 28. in 29. junija, smo priredili člani »Prijatelja Prirode« pešizlet na Menino planino v Savinjskih Alpah (1508 m). Iz Trbovelj smo se podali preko Čemšenika na Motnik in od tu na vrhove. Vreme smo imeli krasno oba dneva. Nepozaben nam ostane solnčni zahod s pogledom na Kamniške planine in naslednji dan nič manj veličasten vzhod. Razgled je bil diven. Flora krasna. Prenočili smo deloma zunaj pri ognju, deloma v koči pri stavbi planšarije »Bibe«, ki je banovinska last. Nazaj smo se vračali skozi Motnik, za Čemšeniško planino, Sv. Lenart in Sv. Planino. Vseh izletnikov nas je bilo 19. Hodili smo prvi dan 7 in pol ure, drugi dan pa 8 ur. Tudi kmečka mladina iz okolice je posečala to planino oba dni v lepem številu. To je znak, da se tudi med kmečko mladino začne preobrat v načinu življenja. Torej, delavke in delavci, na plan! Uživate svoje proste ure v naravi!

Ludendorf obsojen. Bivši generalštabni šef v svetovni vojni, Ludendorf, je dolžil grofa von Dohna, velikega mojstra nemške lože, češ, da je ta na podlagi svojih prstozidarskih zvez že v letu 1911 vedel za nameravan umor Franca Ferdinanda. Dohna je tožil Ludendorfa za razžaljenje časti in je bil le-ta za to obsojen na 500 mark globe ali 10 dni zapora. To je najnovejši poraz Ludendorfa po svetovni vojni.

Vojvoda D' Aosta je umrl. V Turinu je umrl v 62. letu starosti voj-

Vsako mora čitati Fr. Žgečevu knjigo

o spolni vzgoji

Stane 8 Din in se dobi v vseh knjigarnah. ---

voda d' Aosta, ki je bil poveljnik v svetovni vojni na soški fronti pri tretji italijanski armadi.

Ciganska bitka radi oslovske tekme. V španskem mestu Alova se je vršila tekma med dvema ciganskima rodovoma na — oslih. Seveda je eno pleme zmagalo in bi premagano pleme moralo po dogovoru plačati nagrado drugemu. Premagano pleme pa po vzgledih naših sportnih »drukerjev« ni hotelo priznati poraza. Vsled tega je med obema rodovoma prišlo do hude bitke, v kateri so bili ubiti štirje cigani.

Meh za smeh.

Zato!

— Papa, zakaj pa ženske niso vojaki?
— Zato, ker se mora pri vojaki ubogati.

Zmešnjava.

— Pomisli, k meni je pa nocoj nekdo vlomil.

— Ali je kaj odnesel?
— Odnese! Bogme, dobro je naletel. Moja žena je namreč mislila, da se jaz vračam s kroka...

Gospa poučuje svojo novo služkinjo.

»Da veste, Marta; če pusti gospod čevlje pred vrati spalnice, pomeni, da jih morate osnažiti.«

»Vem, milostljiva — kaj pa, če jih pusti pred stanovanjskimi vrati?«

Zasliševanje.

Sodnik: »Obtoženec, ali ste tožitelja udarili v afektu?«

Obtoženec: »Ne, gospod sodnik, ampak v veži.«

Zakonski pomenek.

»Prav dobro vem, da bi me najrajši videl sto metrov pod zemljo!«

»O — če že o tem govoriš, se zadovoljim tudi z enim metrom!«

Profesorska.

Potepuh: »Stoj! Če se zganete, ste mrtev!«

Profesor: »Ne kvasite takih neumnosti! Sami premislite: če se zganem, je to vendar dokaz, da živim!«

NI POTREBA

skrbeti, kje si boste nabavili obleke, čevlje, sandale, perilo, klobuke, ter vsakdanje potrebščine, ker kupite iste po zelo solidnih cenah pri

JAKOB LAH, Marlbor, Glavni trg 2.

Oglejte si izložbe in zalogo!

**PIJARNIŠKE
POTREBŠČINE**

**PAPIRNICI
LJUDSKE
TISKARNE
SLOMŠKOV TRG 6**

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**

14 karatno originalno ameriansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled „Radio-welt“. Naroča se Administration der „Radio-welt“ Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Usnjate rokavice v veliki izbiri

tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki

Marija Sieber,

Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ELEKTROMEHANIČNA DELAVNICA

M. TRABI

Maribor, Vodnikov trg 3, Tel. 2702

Popravi vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovlanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulantna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Pristopajte k zadrugi „DELAVSKI DOM“

r. z. z. o. z. v Mariboru.

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost, da bo član te delavske zadruge.

V tekstilnem bazarju Vetrinjska ulica št. 15 Maribor

se dobi dobro blago za ženske in otročke obleke po Din 8—, 10—, 12— meter. Oglejte si pred nakupom.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovški trg števil. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2 % proti trimesečni odpovedi.